

Toelichting

Openbare reactieronde KNA Leidraad Verkennend Onderzoek

Datum: 24 juni 2026

Van: Harry Pape-Luijten (SIKB)

Introductie

Voor u ligt het ontwerp van de KNA Leidraad Verkennend Onderzoek, een volkomen nieuw product voor de verkennende fase. Dit is een essentiële fase binnen het algehele AMZ-proces, waarin de archeologische verwachting van een plangebied, zoals gespecificeerd in een voorgaand bureauonderzoek (of in een PvE), voor het eerst wordt getoetst door het in kaart brengen van de aard en intactheid van de bodem. Een KNA Leidraad voor deze belangrijke fase ontbrak tot nu toe. De auteurs, klankbordgroep en begeleidingscommissie hebben samen zorg gedragen voor een leidraad die als praktische mentor moet dienen bij vraaggestuurd onderzoek in de verkennende fase.

Doelgroep

De leidraad is met name bedoeld voor KNA actoren die verkennend onderzoek uitvoeren. Daarnaast helpt de leidraad KNA actoren die betrokken zijn bij het formuleren van verkennende onderzoeksstrategieën in bureauonderzoeken en het opstellen van PvA's en/of PvE's. Ook biedt deze leidraad handvatten voor (archeologisch adviseurs van) opdrachtgevers en overheden (archeologisch adviseurs of in bredere zin erfgoedambtenaren, directievoerders en projectleiders) die betrokken zijn bij het opstellen van eisen voor en het uitvragen van verkennend onderzoek, het beoordelen van onderzoeksplannen en het toetsen van de resultaten. In het verlengde daarvan kan de leidraad de 'verkenner' en 'toetsers' helpen bij het afstemmen van een passend onderzoeksplan. Daarnaast kan deze leidraad overheden ondersteunen in het opstellen, actualiseren of herijken van de eigen eisen ten aanzien van de verkennende fase van het inventariserende veldonderzoek. Tot slot kan de leidraad aanknopingspunten bieden voor actoren die nader archeo-landschappelijk onderzoek doen als onderdeel van gravend onderzoek (het geeft een overzicht van verkennende technieken en hoe die zijn in te zetten, ook als onderdeel van gravend onderzoek).

Scope van de leidraden

De nieuwe KNA Leidraad Verkennend Onderzoek beoogt handen en voeten te geven aan de keuze, voorbereiding en uitvoering van inventariserende onderzoeksmethoden in de verkennende fase. Het gaat daarbij voornamelijk om handmatige boringen, maar ook profielputten, mechanische boringen, geofysische methoden en remote sensing worden behandeld om te komen tot de optimale mix van methoden. Verkennend onderzoek valt onder de verkennende fase van het IVO-O, protocol 4003 binnen de BRL SIKB 4000 Archeologie. Ondanks dat de bulk van het veldonderzoek bestaat uit verkennende (boor)onderzoeken, heeft protocol 4003 voornamelijk betrekking op de karterende en waarderende fase. De nieuwe leidraad wil daar voor de verkennende fase een steun bieden.

Toegankelijkheid

Om de leidraad bruikbaar te houden voor de doelgroepen is het de bedoeling de tekst digitaal doorzoekbaar te maken zodat op onderwerp, trefwoord of verschijningsvorm gezocht kan worden zonder het hele document door te hoeven bladeren. Deze opzet maakt het dan ook mogelijk de leidraad in de toekomst uit te breiden met andere onderwerpen die nu niet of beperkt behandeld zijn. De lay-out van de voorliggende versie is nog in ruwe tekst en derhalve niet opgemaakt in het uiteindelijke, doorzoekbare pdf-format. De opmaak zal in de uiteindelijke versie worden doorgevoerd, nadat eventuele inhoudelijke en taakkundige aanpassingen n.a.v. de reactieronde zijn doorgevoerd.

Woord van dank

De auteurs willen bij deze graag de leden van de begeleidingscommissie bedanken voor hun adviezen, bijdragen en inzet. Deze groep bestond uit: Aard-Jan Wullink (RAAP-West en lid KNA-gebruiksgroep), Bram Jansen (BAAC), Evert Boshoven (RAAP-Oost), Harm Jan Pierik (RCE), Jeroen Flamman (Antea Group), Peter de Boer (Gemeente Eindhoven, namens het Convent van Gemeentelijke Archeologen), René Isarin (Crevasse Advies) en Sandra van den Berg (Provincie Limburg).